

TUTKIMUSLAITOKSEN ORGANISAATION UUDISTUSEHDOTUKSET

1. Syksyn 1970 suunnitelman toteuttamisvaihe

Tutkimuslaitoksen organisaation kehittämistä pohdittiin perusteellisesti vuoden 1970 syksyllä ja asiassa päästiin silloin yksimielisyyteen varsin pitkälle (P.M. Tutkimuslaitoksen tulevaisuudesta, 13.10.1970). Tämä suunnitelma toimitettiin myös johtokunnan tietoon ja johtokunnan reaktio oli myönteinen. Suunnitelman päälinjan mukaan laitoksen tehtäväjakoa selvennetään siten, että muodostetaan ulkomaantalouden ja rahatalouden (sekä mahdollisesti myös reaalityötoimisto) vastaamaan ennusteista ja suhdanneseurannasta sekä selvitystehtävistä. Edelleen ehdotettiin perustettavaksi yleinen toimisto, jonka päällikkö hoitaa muun kuin tutkijahenkilökunnan osalta töiden järjestelyn, koulutuksen suunnittelun ja muut käytännön henkilökuntaasiat. Tutkimuspuolella päätettiin lisätä tutkimusohjaajia eri projektiryhmien johtoon. Suunnitelmaan kuului tutkijoiden perehdyttäminen myös ennuste- ja selvitystyöhön siten, että tutkijoita vaihdetaan ulkomaan- ja rahatalouden toimistojen ja tutkimusprojektien välillä.

Tätä organisaatiota lähdettiin toteuttamaan kuluvan vuoden alussa määräämällä maist. Tapio Kukkonen hoitamaan yleisen toimiston päällikön tehtäviä. Järjestely on tehnyt mahdolliseksi sen, että laitoksen johtaja ja osastopäällikkö ovat voineet käyttää entistä enemmän aikaansa tutkimusten ja ennustetyön ohjaa-

miseen.

Organisaatiosuunnitelman toteuttamisen seuraavana vaiheena on ollut tarkoitus kiinnittää ensi syksystä lähtien ulkomaantalouden toimistopäälliköksi nyt OECD:n sihteeristössä toimiva kauppat. kand. Reino Airikkala, jonka kanssa laitoksen valvoja ja johtaja olivat asiasta jo keskustelleet ja sopineet. Myös rahatalouden toimiston päällikkö ja muuta henkilökuntaa olisi voitu kiinnittää ensi syksynä nyt "rauhotusvuorossa" olevien tutkijoiden vapautuessa tai valmistuessa näihin tehtäviin. Ei ole epäilystä siitä, että nämä uudistukset olisivat huomattavasti parantaneet tutkimuslaitoksen toimintakykyä ja samalla säilyttäneet tutkimuksen ja sovellutusten välisen hedelmällisen vuorovaikutuksen.

2. Uudet ehdotukset

Yllättävää on tämän takia ollut, että nyt on varsin jyrkässä muodossa ehdotettu aivan toisenlaista linjaa tutkimuslaitoksen organisaation kehittämiseksi. Tähän tilanteeseen on ilmeisesti jouduttu enemmänkin niiden sattumusten takia, joita organisaation yläpään miehityksessä on tapahtunut, kuin ehdotettujen muutosten vaikutuksien asiallisen harkinnan jälkeen. Syksyn 1970 organisaation uudistusehdotus oli käsitelty aluksi laitoksen johtoryhmässä, sitten - johtokunnan näytettyä vihreätä valoa - koko tutkimuslaitoksen yhteisissä kokouksissa. Se oli saavuttanut yleisen hyväksymisen ja sen mukaan olivat tutkijat jo suunnitelleet opiskeluaan ja tutkimusaiheitaan. Tämän kaiken mullistaminen nyt yht'äkkiä ei ole mielekästä ilman riittäviä syitä.

Kun kuitenkin henkilökysymyksetkin ovat organisaation kehittämiselle tärkeitä, yritän ymmärtää uusia ehdotuksia mahdollisimman pitkälle. Uuden, tri Helelän ehdotuksen (11.3.1971) mukaan tutkimuslaitoksesta erotetaan ennuste- ja selvitysosasto sekä informaatiopalvelu omaksi toimistoksi. Jälkimmäiseen muutokseen voin yhtyä eräin varauksin, jotka koskevat tutkimustulosten julkaisemista. Tutkimusten julkaisemisen osalta uuden informaatiotoimiston tulisi käsitykseni mukaan toimia pelkäämään teknillisenä julkaisutyön hoitajana sisällöllisen kontrollin säilyessä tutkimuslaitoksessa.

Sen sijaan ennusteiden ja suhdanneseurannan erottaminen tutkimuksesta vaikuttaisi tuhoisasti siihen tutkimus- ja kehitystyöhön, jota tutkimuslaitoksessa on tehty ennuste- ja suhdanneseurantamenetelmien kehittämiseksi. Viimeisen kymmenen vuoden työn perusteella luomamme järjestelmä on maan paras eikä ole syytä nyt pysäyttää tätä kehitystä.

On useitakin syitä, joiden takia suhdannetutkimusta ja ennustetoimintaa ei voida erottaa toisistaan. Suhdannetutkimus, jota laitoksen malliprojektin yhteydessä tehdään, on hyvin pitkälle sovellettua tutkimusta. Sen yhteydet käytännön ennustamiseen ovat paljon läheisemmät kuin suhdanneteoreettisen tai rahateorian tutkimuksen yhteydet. Tri Helelän muistiossa ehdotettu suhdannemallin "siirtäminen" SEO - osastolle ennusteita varten ei ole realistisesti asiaa tarkasteltaessa lainkaan mahdollista. Mallin pyörittäminen ennusteosastolla vaatisi täsmälleen samanveroisen asiantuntijamiehityksen kuin sen rakentaminen ja simuloiminen tutkimuslaitoksessa vaatii. On mielettä palkata kaksi samanlaista miehistöä tekemään hyvin lähei-

sesti toisiinsa liittyviä tehtäviä. Mielekkäämpää on säilyttää tutkimus ja ennusteet saman yksikön puitteissa, kuitenkin niin täsmennettynä, että osavastuut toisaalta tutkimuksista ja toisaalta ennusteista ovat eri henkilöillä. Näinhän viime syksyn organisaatiosuunnitelmassa oli esitettykin.

On vaikea nähdä, kuinka tutkijoiden mielenkiinto sovellettua tutkimusta kohtaan säilyisi organisaatiossa, jossa tutkijat itse eivät voisi kokeilla tulostensa toimimista käytäntöön sovellettuina. Tutkimuksen erottaminen sovellutuksista johtaisi sellaisten akateemisten, teoreettisten tutkimusten syntymiseen, joilla ei ole paljoa merkitystä pankin toiminnalle.

Toinen seikka, joka yhdistää tutkimusta ja ennustetoimintaa on se, että niitä varten on kehittymässä yhteiset tietokoneohjelmistot ja yhteinen tiedosto UNIVAC-tietokoneen muistiin. Edelleen, suhdanneseurantaa varten kehitettyjen menetelmien (aikasarja-analyysit) soveltamisessa on vielä paljon tekemistä. Tämä on tutkimustoimintaa, jolla kuitenkin on hyvin läheinen yhteys ennusteiden tekoon. Mm. Suomen Pankin taseen viikkosarjojen analyysin aloittaminen UNIVAC-tietokoneelle tehdyillä ohjelmilla on nyt mahdollista ja sitä varten on jo hahmottunut projektiryhmä (Jokinen-Huhtamo-P. Kukkonen). Vaikka olenkin tässä korostanut suhdanneseurannan kvantitatiivisen ja teknillisen puolen kehittämistä, en halua väheksyä kvalitatiivisen informaation tarvetta ja merkitystä. Tämän puolen kehittäminen ei kuitenkaan vaadi tutkimuksen ja suhdanneseurannan erottamista toisistaan.

Yhteenvedona toteaisin, että tutkimuksen ja ennuste- sekä suhdanneseurantatehtävien erottaminen pankin eri osastoille

olisi molempien kehitykselle tuhoisaa.

3. Raha- ja muun talouspolitiikan suunnittelu ja siihen
liittyvä selvitystoiminta

Nämä toiminnot eivät liity niin läheisesti tutkimukseen, että niiden säilyttäminen nykyisessä laajuudessaan tutkimuslaitoksessa olisi välttämätöntä. Näitä toimintoja voitaisiin tästä syystä erottaa tutkimuslaitoksesta ja niveltää läheisemmin rahapolitiikan ja valuuttapolitiikan suunnitteluun. En tunne tarpeeksi hyvin niitä ajatuksia ja suunnitelmia, joita talouspoliittisen päätöksenteon valmistelusta pankissa on tehty tai tekeillä, jotta olisin voinut muodostaa niistä omaa mieli-
pidettäni.